

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 2.7.2007
KOM(2007) 375 wersja ostateczna

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO
ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny okresowej programu Erasmus Mundus na lata 2004-2008

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO
ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny okresowej programu Erasmus Mundus na lata 2004-2008

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Kontekst oceny zewnętrznej	3
3.	Ocena zewnętrzna	3
3.1.	Zasady oceny.....	3
3.2.	Metodologia	4
3.3.	Wyniki oceny	4
3.3.1.	Aspekty finansowe.....	4
3.3.2.	Europejska wartość dodana.....	5
3.3.3.	Adekwatność	5
3.3.4.	Skuteczność i wpływ.....	6
3.3.5.	Efektywność (w tym efektywność pod względem kosztów)	7
3.3.6.	Użyteczność, wartość dodana i trwałość.....	7
4.	Główne zalecenia wynikające z oceny zewnętrznej oraz komentarze Komisji.....	8
4.1.	Struktura programu	8
4.2.	Zarządzanie programem.....	9
4.3.	Finansowanie programu	10
5.	Końcowe wnioski Komisji.....	11
Załączniki statystyczne – dane dotyczące wniosków złożonych i rozpatrzonych pozytywnie		12

1. WPROWADZENIE

Podstawą niniejszego sprawozdania jest art. 12 decyzji 2317/2003/WE¹ z dnia 5 grudnia 2003 r. ustanawiającej program Erasmus Mundus, który przewiduje obowiązek przeprowadzenia okresowej oceny programu. W sprawozdaniu przedstawiono stanowisko Komisji dotyczące głównych wniosków i zaleceń wynikających z okresowej oceny programu, z której wynikami można się zapoznać pod adresem:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm.

Wnioski i zalecenia sformułowano w oparciu o szeroko zakrojone badania przeprowadzone wśród uczestników programu Erasmus Mundus i głównych zainteresowanych stron; wyniki tych badań przedstawiono szczegółowo w załączniku do sprawozdania z oceny okresowej.

2. KONTEKST OCENY ZEWNĘTRZNEJ

Erasmus Mundus jest programem współpracy i mobilności w dziedzinie szkolnictwa wyższego, mającym za cel promowanie Unii Europejskiej na świecie jako centrum doskonałości w zakresie nauczania. Do jego celów należy wspieranie rozwoju najwyższej jakości europejskich studiów magisterskich oraz zwiększanie rozpoznawalności i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego w krajach trzecich. Strategiczne cele programu to poprawa jakości szkolnictwa wyższego w Europie oraz promowanie wzajemnego zrozumienia międzykulturowego poprzez współpracę z krajami trzecimi.

Szczegółowe cele programu są następujące: promowanie jakości i doskonałości w szkolnictwie wyższym w Europie; zachęcanie do przyjazdu studentów studiów magisterskich i naukowców z krajów trzecich; rozwijanie ustrukturalizowanej współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego w krajach trzecich oraz poprawa wizerunku i rozpoznawalności europejskiego szkolnictwa wyższego na świecie oraz jego dostępności.

Program składa się z czterech głównych działań. Są to: działanie 1 – studia magisterskie Erasmus Mundus, obejmujące zintegrowane studia na poziomie magisterskim oferowane łącznie przez co najmniej trzy uniwersytety z trzech różnych państw europejskich; działanie 2 – stypendia Erasmus Mundus dla studentów i naukowców z krajów trzecich; działanie 3 – partnerstwa z instytucjami szkolnictwa wyższego z krajów trzecich, obejmujące stypendia dla studentów i naukowców z krajów UE w celu wyjazdu do krajów trzecich; działanie 4 – projekty mające zwiększyć międzynarodową atrakcyjność europejskiego szkolnictwa wyższego.

3. OCENA ZEWNĘTRZNA

3.1. Zasady oceny

W wyniku przetargu², do przeprowadzenia oceny wybrano Centre for Strategy & Evaluation Services (CSSES). Oceną okresową objęto lata 2004-2006, kiedy to w ramach wdrażania programu ogłoszono szereg zaproszeń do składania wniosków. Studia magisterskie Erasmus

¹ Dz.U. L 345 z 31.12.2003.

² Zaproszenie do składania ofert nr EAC 34/06

Mundus, stypendia i projekty zwiększające atrakcyjność (działania 1, 2 i 4) wprowadzono po raz pierwszy w roku akademickim 2004/05, natomiast partnerstwa (działanie 3) rok później – w roku 2005/06.

Celem oceny okresowej była po pierwsze ocena adekwatności, użyteczności, skuteczności, efektywności i trwałości programu oraz jego wspólnotowej wartości dodanej, po drugie zaś dostarczenie Komisji zaleceń co do dalszej poprawy logiki działania w ramach programu, jego celów, projektu, ustaleń dotyczących wdrażania, wyników i wpływu.

3.2. Metodologia

Badanie obejmowało przegląd odpowiedniej literatury, badanie ankietowe wśród instytucji uczestniczących w studiach magisterskich Erasmus Mundus, partnerstwach i projektach zwiększania atrakcyjności (działania 1, 3 i 4) oraz wśród uczestniczących w programie studentów i naukowców z UE i państw trzecich, a także wywiady z przedstawicielami głównych zaangażowanych stron, do których należały Komisja, Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA), krajowe struktury Erasmus Mundus oraz uczestnicy czterech działań w ramach programu.

3.3. Wyniki oceny

Początek programu Erasmus Mundus 2004-2008 należy ogólnie uznać za bardzo udany. Program wzbudził autentyczny entuzjazm zarówno wśród studentów, jak i instytucji szkolnictwa wyższego, co wskazywało na jego właściwe dostosowanie do stwierdzonych potrzeb. W opinii uczelni program oferuje dodatkową wartość pod różnymi względami, np. poprzez promowanie przyznawania wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów przez uczelnie w różnych krajach, zgodnie z celami procesu bolońskiego, który zmierza do wzmocnienia europejskiego wymiaru edukacji i promowania mobilności.

Program Erasmus Mundus przyniósł też już pierwsze efekty w zakresie promowania doskonałości akademickiej w szkolnictwie wyższym w Europie, szczególnie poprzez zachęcanie uczelni europejskich do wspierania współpracy z innymi placówkami, uznawanymi za reprezentujące światową klasę w poszczególnych dyscyplinach. Również ze strony studentów stwierdzono liczne i rozmaite korzyści, zarówno w zakresie rozwoju osobistego, wynikające z kontaktu z innymi kulturami i językami, jak i akademickie, wynikające z uczestnictwa w studiach magisterskich o doskonałej jakości.

W perspektywie przyszłości uznano również, że uczestnictwo w programie Erasmus Mundus może przynieść studentom korzyści w kontekście rozwoju ich kariery zawodowej. Zważywszy jednak, że program rozpoczął działalność dopiero w 2004 r., jego wpływ na perspektywy studentów w zakresie zatrudnienia będzie musiał być oceniony w toku badań podłużnych nad dalszym przebiegiem kariery absolwentów Erasmus Mundus (niedługo zostanie przeprowadzone pierwsze badanie w tym kontekście).

3.3.1. Aspekty finansowe

Na działalność programu Erasmus Mundus w latach 2004-2008 przeznaczono 230 mln EUR. Udostępniono również dodatkowe finansowanie w wysokości 57,3 mln EUR w latach 2005-2007 poprzez tzw. „okno azjatyckie” oraz w wysokości 8,8 mln EUR w roku 2007 poprzez „okno AKP” (dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku) oraz „okno Bałkanów zachodnich”.

Są to środki finansowe z budżetu UE na pomoc zewnętrzną, przeznaczone na dodatkowe stypendia dla studentów z konkretnych krajów. Całkowity budżet na okres programowania 2004-2008 wynosi zatem 296,1 mln EUR.

Ogólna kwota środków przeznaczonych na program umożliwiła sfinansowanie studiów i stypendiów wysokiej jakości, w ilości zgodnej z początkowymi oczekiwaniami³. Jednak zapotrzebowanie na studia i stypendia wzrastało przez cały okres, którego dotyczył przegląd, i osiągnęło poziom uzasadniający przeznaczenie na ten cel w przyszłości dodatkowych środków. Dla przykładu, w przypadku studiów magisterskich Erasmus Mundus i projektów zwiększania atrakcyjności (działania 1 i 4), w latach 2004-2006 rozpatrywano pozytywnie ok. 1 na 7 wniosków, natomiast w przypadku działania 3, dotyczącego partnerstw – ok. 2/3 wniosków. Oprócz tego, w 2007 r. rozpatrywano pozytywnie ok. 1 na 7 wniosków o stypendia (działanie 2), co wskazuje na dużą konkurencję o te stypendia wśród studentów z krajów trzecich. Ponadto łatwe zagospodarowanie środków w ramach „okien” wskazuje, że również większy zasób funduszy zostałby zagospodarowany bez trudności i umożliwiłby znaczne zwiększenie wpływu programu.

3.3.2. *Europejska wartość dodana*

Jednym z podstawowych elementów programu Erasmus Mundus jest wymóg, aby studia magisterskie miały silny wymiar ponadnarodowy i obejmowały pobyt w co najmniej dwóch różnych krajach UE. Dlatego też uczestnicy i zaangażowane podmioty wysoko oceniają Erasmus Mundus pod względem wspólnotowej wartości dodanej. Wskazuje na nią również ścisła spójność programu z celami procesu bolońskiego (np. poprzez promowanie europejskiego wymiaru w edukacji, mobilność, wspólne dyplomy oraz współpracę europejską w zapewnianiu jakości).

3.3.3. *Adekwatność*⁴

Od czasu sformułowania wniosku dotyczącego okresu programowania 2004-2008 kontekst polityczny nie uległ znaczącym zmianom. Logika działania pozostaje zatem adekwatna zarówno z perspektywy politycznej (wzmacnianie współpracy z krajami trzecimi w obszarze szkolnictwa wyższego, wspieranie dialogu międzykulturowego, promowanie rozwoju zintegrowanych studiów prowadzących do przyznawania wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów na poziomie europejskim zgodnie z celami procesu bolońskiego), jak i w zakresie spełniania stwierdzonych potrzeb beneficjentów programu (instytucji szkolnictwa wyższego oraz studentów i naukowców z Europy i krajów trzecich).

Program Erasmus Mundus jest silnie powiązany ze strategią lizbońską, szczególnie poprzez program „Edukacja i szkolenia 2010” oraz proces boloński, który podkreśla potrzebę szerszego otwarcia systemów edukacji i szkoleń na świat jako część działań Wspólnoty wobec wyzwań i szans, jakie stawia globalizacja. Europa musi walczyć o przewagę w środowisku, w którym liczba studentów międzynarodowych szybko rośnie, podobnie jak konkurencja o nich.

³ Dane liczbowe przedstawiono poniżej w części 3.3.4.

⁴ Stopień, w jakim cele programu odpowiadają potrzebom szkolnictwa wyższego w Europie.

3.3.4. Skuteczność i wpływ⁵

Na koniec 2006 r. wyniki programu przedstawiały się następująco: 80 programów studiów magisterskich Erasmus Mundus (działanie 1); 2 325 stypendiów przyjazdowych dla studentów z krajów trzecich (działanie 2); 19 projektów partnerskich (działanie 3); 23 projekty zwiększania atrakcyjności (działanie 4)⁶. Liczba uczestników programu kształtowała się dotychczas zasadniczo zgodnie z przewidywaniami, z wyjątkiem projektów partnerskich (działanie 3), gdzie była niższa od oczekiwanej.

W ramach programu Erasmus Mundus osiągnięto pewien postęp w nawiązywaniu bardziej ustrukturalizowanej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego pomiędzy UE a krajami trzecimi, chociaż niska liczba uczestników projektów partnerskich (działanie 3) wskazuje, że potrzebne są w tym zakresie dalsze działania. W zakresie poprawy dostępności szkolnictwa wyższego w Europie, szczególnie poprzez umożliwienie wysoko wykwalifikowanym absolwentom i naukowcom z całego świata podjęcia studiów lub pracy dydaktycznej w UE, system stypendiów (działanie 2) znacznie ułatwił wybitnym studentom z krajów trzecich dostęp do europejskich uczelni i zwiększył ich atrakcyjność.

W zakresie promowania międzynarodowego zrozumienia program Erasmus Mundus skutecznie pobudził międzykulturową wymianę doświadczeń. Procesowi temu sprzyjał bardzo korzystny przekrój narodowości wśród stypendystów z krajów trzecich. Ponadto studenci z krajów trzecich twierdzili, że korzyści kulturowe i językowe były dla nich istotniejsze niż korzyści dla przyszłej kariery zawodowej. Jednak do tej pory studenci z krajów trzecich odnieśli większe korzyści z programu, niż studenci z krajów UE, ze względu na bardziej ograniczone możliwości finansowania mobilności studentów z UE. Akademickie, kulturowe i językowe doświadczenia studentów studiów Erasmus Mundus, charakteryzujących się dobrym zrównoważeniem liczby studentów europejskich (w tym miejscowych) i spoza Europy, są znacznie bogatsze, niż w przypadku studiów zdominowanych przez studentów spoza Europy.

Program Erasmus Mundus przyniósł również korzystne skutki w tych krajach UE, w których nie istniały dotychczas prawne możliwości przyznawania wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów z udziałem partnerów z różnych krajów UE. Nawet tam, gdzie nadal istnieją problemy z przyznawaniem podwójnych dyplomów, w kontekście studiów magisterskich Erasmus Mundus wprowadzono skutecznie działające struktury umożliwiające przyznawanie dyplomów podwójnych lub wielokrotnych, a przez to autentyczną integrację i współpracę naukową. Wspólne dyplomy sprzyjają również zwiększeniu przejrzystości rynku pracy UE i jego dostępności dla studentów europejskich.

Mniej korzystny jest fakt, że niektóre kraje europejskie były niedostatecznie reprezentowane pod względem liczby projektów, w których brały udział instytucje z tych krajów. Komisja poszukuje obecnie sposobów zniwelowania tej dysproporcji. Studia magisterskie Erasmus Mundus obejmują praktycznie wszystkie dziedziny akademickie, choć wyraźnie przeważają studia techniczne i w zakresie nauk przyrodniczych.

⁵ Stopień osiągnięcia zamierzonych celów.

⁶ Na koniec programu w 2008 r. przewiduje się następujące wyniki: 105 programów studiów magisterskich Erasmus Mundus (działanie 1); 6 000 stypendiów przyjazdowych dla studentów z krajów trzecich (działanie 2); 50 projektów partnerskich (działanie 3) oraz 50 projektów zwiększania atrakcyjności (działanie 4).

3.3.5. *Efektywność (w tym efektywność pod względem kosztów)*⁷

W opinii struktur krajowych i uczelni prowadzących studia magisterskie Erasmus Mundus, Komisja i EACEA bardzo dobrze wywiązywały się do tej pory z zadania nadzoru nad wdrażaniem programu. Szczególnie wysoko oceniano komunikację i przepływ informacji, zwracając uwagę na ich regularność i wysoką wartość informacyjną. Na zapytania uczelni udzielano z reguły szybkich i użytecznych odpowiedzi, a konsorcjom przedstawiano użyteczne uwagi dotyczące ich sprawozdań. Ogólnie wysoki poziom zadowolenia z zarządzania programem zarówno wśród studentów, jak i uczelni, wskazuje, że program był prowadzony przez Komisję i EACEA w sposób skuteczny i efektywny.

Wysokość i wykorzystanie kwot przeznaczanych na pokrycie kosztów jednostkowych i ryczałtowych wdrożenia programu oceniano pozytywnie; dzięki ich efektywnemu wykorzystaniu możliwa była realizacja celów programu po możliwie najniższych kosztach. Z oceny wynika jednak, że finansowanie przekazywane uniwersytetom uczestniczącym w studiach magisterskich Erasmus Mundus oraz studentom europejskim w ramach bieżącego programu jest niewystarczające⁸.

3.3.6. *Użyteczność, wartość dodana i trwałość*⁹

Dużą część studiów magisterskich Erasmus Mundus, które otrzymywały wsparcie w ramach programu, stanowiły kursy istniejące już wcześniej, w których dokonano zmian zgodnie z zasadami Erasmus Mundus. Wydaje się, że program zachęcił uczelnie do modyfikacji ich dotychczasowych kursów wysokiej jakości poprzez współpracę i wspólne opracowywanie programów studiów z uczelniami w innych krajach europejskich, oferującymi studia w tej samej dziedzinie i zdolnymi do spełnienia kryteriów doskonałości akademickiej wymaganych na poziomie europejskim i międzynarodowym.

Wyniki badań wskazują, że dalsze prowadzenie większości z tych programów studiów w obecnej formie byłoby niemożliwe bez finansowania ze środków Erasmus Mundus. Chociaż sugeruje to niski poziom trwałości, to z innego punktu widzenia można ocenić, że środki europejskie są wykorzystywane do promowania działań, które bez tego nie byłyby możliwe w analogicznej formie.

Innym zagadnieniem jest to, czy studenci i naukowcy (szczególnie pochodzący z krajów trzecich) mogliby uczestniczyć w programie bez wsparcia finansowego. W tym względzie 95 % studentów z krajów trzecich stwierdziło, że nie byłoby w stanie uczestniczyć w programie, gdyby nie otrzymywali stypendium. Wskazuje to na wysoki poziom wartości dodanej.

⁷ Stopień, w jakim pożądane efekty są osiągane po umiarkowanych kosztach.

⁸ Instytucje prowadzące europejskie studia magisterskie Erasmus Mundus otrzymują co roku ryczałtową sumę 15 000 EUR. Studenci z UE otrzymują stypendium w wysokości 3 100 EUR na trzymiesięczny okres studiów na uczelni w kraju trzecim.

⁹ Prawdopodobieństwo utrzymywania się korzystnych skutków po zakończeniu danego działania.

4. GŁÓWNE ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z OCENY ZEWNĘTRZNEJ ORAZ KOMENTARZE KOMISJI

Główne zalecenia podmiotu przeprowadzającego ocenę przedstawiono grubym drukiem, a odpowiedzi Komisji – kursywą.

4.1. Struktura programu

Zalecenie 1

Studentom z UE powinno się oferować stypendia na uczestnictwo w programie Erasmus Mundus na zasadzie konkurencji. Istnieje potrzeba zapewnienia studentom z UE możliwości uczestnictwa w programie na zasadach bardziej zbliżonych do tych, jakie dotyczą uczestników z krajów trzecich.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem – ułatwiłoby to studentom z UE mobilność wewnątrz Unii i skłoniłoby ich do szerszego uczestnictwa w programie. Komisja zbada możliwe środki poprawy sytuacji studentów z UE, starając się jednocześnie zapewnić wzajemnie uzupełniający charakter tych środków z programem Erasmus.

Zalecenie 2

Program Erasmus Mundus powinien (w miarę możliwości finansowych) zostać rozszerzony na poziom doktorancki, zarówno jeśli chodzi o poziom studiów, jak i stypendia. Dokładnego rozpatrzenia będą wymagały kwestie zapewnienia jakości programów doktoranckich. Za wzór mógłby służyć w tym aspekcie francuski model *co-tutelle*. Należy szczególnie zadbać o uniknięcie dublowania ze stypendiami badawczymi Marie Curie.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem, którego realizacja umożliwiłaby zatrzymanie w Europie wybitnych studentów i badaczy z krajów trzecich oraz stworzenie powiązań między szkolnictwem wyższym a badaniami. Przy podejmowaniu decyzji co do przyszłych środków Komisja rozpatrzy model „co-tutelle”, a także zadba o stworzenie synergii ze stypendiami badawczymi i sieciami Marie Curie.

Zalecenie 3

Należy zachęcać nie tylko do nawiązywania w ramach studiów magisterskich Erasmus Mundus współpracy z uczelniami w krajach trzecich, ale również do umożliwiania im uczestnictwa w studiach w charakterze pełnoprawnych partnerów. Można to osiągnąć poprzez połączenie studiów magisterskich i programów partnerskich (działania 1 i 3).

Komisja w zasadzie zgadza się z tym zaleceniem i rozpatrzy odpowiednie środki do zastosowania w przyszłości. Jednak w praktyce zapewnienie jakości w przypadku uczelni znajdujących się w krajach trzecich jest skomplikowanym zadaniem. Istotne jest zapewnienie pełnego uwzględnienia postulatów europejskich uczelni uczestniczących w programie oraz struktury ich programów akademickich.

Zalecenie 4

Z programem Erasmus Mundus należy połączyć program Atlantis oraz Program Współpracy UE-Kanada (a także programy pilotażowe współpracy z Japonią, Australią

i Nową Zelandią), aby poprawić spójność podejścia Komisji do zacieśniania współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego pomiędzy UE a krajami trzecimi. Z perspektywy promocji i zwiększania świadomości korzystne byłoby stosowanie nazwy Erasmus Mundus jako wspólnej marki, w ramach której promowana byłaby współpraca instytucjonalna oraz mobilność studentów i naukowców pomiędzy UE a krajami trzecimi. W znaczący sposób poprawiłoby to również rozpoznawalność programu i spójność działań Wspólnoty w tym obszarze.

Komisja uważa to zalecenie za warte uwagi. Jednak odnowiony niedawno Program Współpracy UE-USA (Atlantis) ma szerszy zakres niż Erasmus Mundus, a wspólne studia magisterskie są tylko jedną z jego części. Można jednak rozważyć połączenie w ramach jednego zintegrowanego programu wszystkich działań Wspólnoty mających wymiar zewnętrzny po roku 2013.

Zalecenie 5

Należy rozważyć bardziej regularne oferowanie studentom Erasmus Mundus możliwości odbycia stażu. Pozwoliłoby to również znacznie zwiększyć prestiż programu wśród pracodawców i innych zainteresowanych stron. Podjęcia stażu nie należy jednak traktować obowiązkowo, ponieważ nie we wszystkich przypadkach studiów magisterskich Erasmus Mundus byłoby to właściwe.

Komisja przyjmuje z zadowoleniem to zalecenie i będzie zachęcać jednostki prowadzące studia magisterskie Erasmus Mundus do oferowania staży uczestnikom tych studiów w odpowiednich przypadkach. Zgodnie z sugestią zawartą w ocenie wskazane wydaje się w tej kwestii elastyczne podejście.

4.2. Zarządzanie programem

Zalecenie 6

Struktury krajowe powinny w dalszym ciągu być w dużym stopniu finansowane przez państwa członkowskie, aby uniknąć tworzenia pełnych struktur w rodzaju agencji UE na poziomie krajowym, co nie spotyka się z poparciem struktur krajowych. Niemniej jednak należy zapewnić częściowe finansowanie ze środków UE działań promocyjnych prowadzonych przez struktury krajowe, ponieważ w kolejnym okresie programowania obciążenie pracą tych struktur prawdopodobnie znacznie wzrośnie w wyniku zwiększenia budżetu programu. Komisja powinna przewidzieć możliwość ogłaszania ograniczonych zaproszeń do składania wniosków w podziale na tematy, aby umożliwić strukturom krajowym finansowanie konkretnych inicjatyw, które mają otrzymać wsparcie, np. działań marketingowych i promocyjnych. W nowym okresie programowania można by rozważyć powierzenie strukturom krajowym formalnej roli obejmującej uczestnictwo w monitorowaniu studiów magisterskich Erasmus Mundus.

Komisja zgadza się z powyższym zaleceniem. Należy zwiększyć rolę struktur krajowych w prowadzeniu konkretnych działań informacyjnych, promocyjnych i w zakresie rozpowszechniania, a także monitorowania projektów.

Zalecenie 7

Po pełnym uruchomieniu kursów magisterskich z marką Erasmus Mundus Komisja powinna zwrócić szczególną uwagę na zapewnianie jakości. Samoocena powinna pozostać zasadniczym punktem wyjścia dla zapewniania stałej jakości studiów. Ponadto reprezentatywna próba programów studiów magisterskich Erasmus Mundus powinna podlegać zewnętrznej kontroli jakości przez cały czas trwania danego okresu programowania. Kontrolę tę mogłyby prowadzić zewnętrzne podmioty zajmujące się zapewnianiem jakości, które mają uprzednie doświadczenia w ocenie jakości treści nauczania oraz zintegrowania programów studiów (pożądane jest doświadczenie w zakresie programów prowadzonych międzynarodowo).

Komisja zgadza się co do potrzeby zapewnienia jakości studiów magisterskich Erasmus Mundus i zajmuje się już tą kwestią w ramach bieżącego programu. W 2007 r. Komisja wraz z zewnętrznymi ekspertami w tej dziedzinie opracuje wytyczne dobrej praktyki studiów magisterskich Erasmus Mundus. Po przeprowadzeniu samooceny wybrane kursy będą kontrolowane przez ekspertów zewnętrznych w ramach wzajemnej weryfikacji (peer review) w celu ustalenia wskaźników dobrej praktyki i rozpowszechnienia ich wśród obecnych i potencjalnych przyszłych beneficjentów.

Zalecenie 8

Należy zaprzestać stosowania zasady komitologii w przypadku stypendiów Erasmus Mundus (działanie 2) w celu przyspieszenia procesu selekcji. Mogłoby to skrócić czas oczekiwania na decyzję o przyznaniu stypendium nawet o 6-8 tygodni.

Komisja podziela zastrzeżenia podmiotu oceniającego co do obecnej procedury komitologii w zakresie podejmowania decyzji o stypendiach, ponieważ decyzje te są podejmowane wyłącznie przez uniwersytety według kryteriów opierających się na osiągnięciach akademickich. Komisja rozpatrzy tę kwestię przy opracowywaniu projektu przyszłego programu.

4.3. Finansowanie programu

Zalecenie 9

W perspektywie kolejnego okresu programowania poziom stypendiów dla studentów z krajów trzecich nie powinien zostać obniżony w stosunku do obecnej kwoty 21 000 euro rocznie. Komisja powinna jednak również nadal obserwować poziom stypendiów oferowanych w ramach innych renomowanych programów stypendialnych, np. Fulbright, Chevening i DAAD (Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej). Nadal powinna być przyznawana jednolita kwota stypendium, niezależnie od tego, gdzie dany student zamierza podjąć studia, ani od jego kraju pochodzenia. Jest to jedyne sprawiedliwe podejście; inne nie wydają się możliwe do zastosowania. W zakresie studiów magisterskich Erasmus Mundus powinny zostać utrzymane wspólne kwoty czesnego ustalone przez poszczególne konsorcja prowadzące studia magisterskie.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem, które służy utrzymaniu konkurencyjnych w skali globalnej poziomów finansowania stypendiów Erasmus Mundus. Co się tyczy wspólnych kwot czesnego, Komisja jest zdania, że jest to niezbędny element zintegrowanego programu studiów, i zamierza nadal wspierać wspólne kwoty czesnego jako obowiązkowy element wspólnych programów.

Zalecenie 10

W kolejnym okresie programowania kwoty finansowania przydzielane poszczególnym konsorcjom prowadzącym studia magisterskie Erasmus Mundus powinny być zwiększone dla uwzględnienia rzeczywistych kosztów prowadzenia zintegrowanych, transgranicznych programów studiów magisterskich.

W toku monitorowania programu Komisja sama doszła do wniosku, że obecna roczna dotacja udzielana uniwersytetom w wysokości 15 000 euro opiera się ogólnie na zbyt niskim oszacowaniu kosztów prowadzenia wspólnych programów. Komisja uwzględni powyższe zalecenie w planowaniu kolejnej fazy programu, przy pełnym poszanowaniu rozporządzenia finansowego i dotyczących go przepisów wykonawczych.

5. KOŃCOWE WNIOSKI KOMISJI

Komisja podziela zdanie podmiotu oceniającego, że program Erasmus Mundus w istotnym stopniu przyczynił się do nadania europejskiemu szkolnictwu wyższemu wymiaru międzynarodowego. Erasmus Mundus jest adekwatnym i skutecznym narzędziem wspomagającym instytucje szkolnictwa wyższego w Europie w znalezieniu odpowiedniej reakcji na globalizację. Wyniki oceny okresowej wskazują, że program spełnia swoje cele polityczne i operacyjne, a także cele sformułowane w art. 149 Traktatu.

W latach 2004-2006 w programie uczestniczyły 323 instytucje szkolnictwa wyższego w Europie i krajach trzecich oraz 2 325 studentów z krajów trzecich, podkreślając ogólne zadowolenie z programu, a nawet entuzjastyczne podejście do niego. Opracowując wnioski dotyczące przyszłych programów Erasmus Mundus Komisja należycie uwzględni głosy krytyczne, świadczące o mniej korzystnych wynikach programu w przypadku studentów europejskich.

Komisja weźmie pod uwagę wyniki niniejszej oceny okresowej przy sporządzaniu wniosków dotyczących nowego programu Erasmus Mundus na okres wykraczający poza bieżący okres programowania 2004-2008. Wniosek dotyczący nowego programu Erasmus Mundus, który zostanie przedstawiony przez Komisję w czerwcu 2007 r., będzie opierał się na zaleceniach wynikających z niniejszej oceny, które są zbieżne z wynikami badań przeprowadzonych niezależnie od niej, ale w tym samym czasie.

**ZAŁĄCZNIKI STATYSTYCZNE – DANE DOTYCZĄCE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH
I ROZPATRZONYCH POZYTYWNIE**

Uczelnie uczestniczące w programach studiów magisterskich Erasmus Mundus (2004-2006)				
Kraje EU + EFTA/EOG	Liczba zgłoszeń uczelni do uczest- nictwa w studiach magisterskich EM (1)	Liczba przyjętych zgłoszeń uczelni do uczestnictwa w studiach magi- sterskich EM (1)	Liczba uczelni wy- branych do uczest- nictwa w studiach magisterskich EM	Wskaźnik powo- dzenia (%)
Austria	23	6	4	26,09
Belgia	110	16	7	14,55
Cypr	0	0	0	0,00
Republika Czeska	48	9	4	18,75
Dania	54	12	7	22,22
Estonia	20	3	2	15,00
Finlandia	40	7	5	17,50
Francja	367	50	40	13,62
Niemcy	248	41	30	16,53
Grecja	34	4	4	11,76
Węgry	57	8	3	14,04
Irlandia	39	6	5	15,38
Włochy	277	33	20	11,91
Łotwa	19	0	0	0,00
Litwa	26	0	0	0,00
Luksemburg	6	1	1	16,67
Malta	16	1	1	6,25
Niderlandy	123	26	14	21,14
Polska	100	10	6	10,00
Portugalia	131	20	11	15,27
Słowacja	10	1	1	10,00
Słowenia	17	2	2	11,76
Hiszpania	383	44	23	11,49
Szwecja	103	21	11	20,39
Zjednoczone Królestwo	203	37	23	18,23
Islandia	2	0	0	0,00
Liechtenstein	0	0	0	0,00
Norwegia	46	11	8	23,91
Ogółem	2 502	369	232	14,75

(1) W przypadku złożenia przez tę samą uczelnię dwóch lub kilku zgłoszeń, w tej kolumnie każde zgłoszenie liczone jest osobno.

Uczelnie uczestniczące w projektach zwiększania atrakcyjności (działanie 4) w ramach Erasmus Mundus (2004-2006)				
Kraje EU + EFTA/EOG	Liczba zgłoszeń uczelni do uczestnictwa w działaniu 4 EM ⁽¹⁾	Liczba przyjętych zgłoszeń uczelni do uczestnictwa w projektach w ramach działania 4 EM ⁽¹⁾	Liczba uczelni wybranych do uczestnictwa w projektach w ramach działania 4 EM	Wskaźnik powo- dzenia (%)
Austria	24	3	3	12,50
Belgia	42	4	4	9,52
Cypr	3	1	1	33,33
Republika Czeska	19	2	2	10,53
Dania	15	4	3	26,67
Estonia	13	4	3	30,77
Finlandia	37	10	7	27,03
Francja	76	11	10	14,47
Niemcy	65	9	7	13,85
Grecja	15	1	1	6,67
Węgry	25	2	2	8,00
Irlandia	3	1	1	33,33
Włochy	85	6	6	7,06
Łotwa	8	2	2	25,00
Litwa	20	3	3	15,00
Luksemburg	1	0	0	0,00
Malta	5	1	1	20,00
Niderlandy	36	9	7	25,00
Polska	36	4	4	11,11
Portugalia	26	3	3	11,54
Słowacja	19	2	2	10,53
Słowenia	10	0	0	0,00
Hiszpania	69	10	9	14,49
Szwecja	29	5	4	17,24
Zjednoczone Królestwo	59	8	7	13,56
Islandia	1	0	0	0,00
Liechtenstein	1	1	1	0,00
Norwegia	16	7	7	43,75
Ogółem	758	113	100	14,91

(1) W przypadku złożenia przez tę samą uczelnię dwóch lub kilku zgłoszeń, w tej kolumnie każde zgłoszenie liczone jest osobno.

Stypendia studenckie					
	Liczba otrzymanych wniosków o stypendia studenckie	Liczba przyznanych stypendiów Erasmus Mundus	Liczba stypendiów przyznanych w ramach „okien”	Łączna liczba przyznanych stypendiów	Wskaźnik powodzenia (%)
2004-05	n.d.	140	0	140	n.d.
2005-06	3 030	455	353	808	26,67
2006-07	5 500	741	636	1 377	25,04
2007-08	12 766	1 198	606	1 804	14,13
2008-09 ¹⁰	<i>n.d.</i>	<i>1890</i>	<i>45</i>	<i>1935</i>	<i>n.d.</i>
Ogółem	21 296	4 424	1 640	6 064	19,39

¹⁰

Prognoza